

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1861

CCCLXXX. Otto Berlin, päpstlicher Richter, entbindet die auf Eggert Schröder's Veranlassung mit der Ercommunication belegten Bürger Prenzlau's von dieser Strafe, am 13. Mai 1446.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55721)

vnde rykbrecht, brudere erghenant, edder vnse rechten erfen Jacop drusedouwen edder synen rechten, dat sy vrouwe, Juncfrouwe edder man, des vorfcreuen gudes eyne were wesen vor alle den Jhenen, dede vor recht komen wyllen, alle vake, alle em des not vnn behuf is, vnn werz, dat desse bereydynghe nycht enne scheghe vppe dessen vorfcreuen funtte mertens dach, vnn welken schaden Jacop drusedow edder synen rechten erfen dar vnmme dun to kryften edder to Joden vppe kyften pande, den schaden wyl wy lyppelt vnn rykbrecht, brudere geheten van holtzendorp ergenant, edder vnse rechten erfen benemen lyke deme houetstule funder Jemiggherleyghe arghelyft edder hulperede edder funder recht ghandes gheylflikes edder werlykes, de dessen bryf hynderen edder schaden mach, vnn est hiir wes verfumet were an dychtende edder an scryuende, dat schal vns lyppelt edder rykbrecht, brudere erghenant, edder vnse rechte erfen met nychte to hulpe komen, ok so scholen vnse bure, de vnder vns beseten synt to guftow tenden den dam, helpen halen des Jares Jacop drusedouwen edder synen rechten erfen eyn fuder holtes vtme stude to swanepul. Hiir an vnn auer synt ghewesen desse erebaren lude, alle clawes meynyke, wylke stubbe, clawes stargharde, Jaspargunow vnn clawes schutte vnn vele mer bedderfer lude, dede louen vnde eren werdych synt. To merer bekantnyffe vnn to grotteren tughe so hebbe wy lyppelt, rykbrecht sakweldigen vnn frederyk, brudere, geheten de van holtzendorp, myt wyllen vnn myt wytſchop vnn myt beradene mude vnser aller Ingheseghel laten hengen benedden an dessen apenen bryf, de gegeuen vnn gefcreuen is to prentzelow, na godes bort XIII^c Jar, darna in deme XXXVII Jare, in funtte barbaren daghe der hylghen Juncfrouwen.

Nach dem Originale des Prenzlauer Stadtarchives.

CCCLXXX. Otto Berlin, päpſlicher Richter, entbindet die auf Eggert Schröder's Veranlassung mit der Excommunication belegten Bürger Prenzlau's von dieser Strafe, am 13. Mai 1446.

Otto Berlyn, Decanus ecclesie sancti Andree Verdenſis, Domini nostri pape Cubicularius in Romana curia residens, Judex et Commissarius causarum causeque et causis ac partibus infraſcriptis ad infraſcripta negocia ab eodem domino nostro papa ſpecialiter Deputatus, Vniuerſis et ſingulis dominis Abbatibus, Prioribus, prepoſitis, decanis, Archidiaconis, Scolasticis, cantoribus, Theſaurariis cuſtodibus, Sacriſtis cuſtodibus, canonicis, tam cathedralium quam collegiatarum parrochialiumque eccleſiarum Rectoribus ſeu locatenentibus eorundem, plebanis, viceplebanis, Capellanis, curatis et non curatis, vicariis perpetuis, Altariſtis ceteriſque preſbiteris, clericis, Notariis et Tabellionibus publicis quibuſcumque per ciuitatem et dioceſim Caminenſem ac alias vbilibet conſtitutis et eorum cuilibet in ſolidum, ad quem vel ad quos preſentes noſtre littere peruenerint, Salutem in domino et mandatis noſtris huiuſmodi ymmouerius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis, quod nuper Sanctiſſimus in Criſto pater et dominus noſter, dominus Eugenius, diuina prouidencia papa Quartus, quandam commiſſionis ſue ſupplicacionis cedulam nobis per certum ſuum curſorem preſentari fecit, quam nos cum ea qua decuit reuerencia recepimus, huiuſmodi ſub tenore: Dignetur

Sanctitas vestra de expresso parcium consensu Venerabili et circumsperto viro domino Ottoni Berlyn, Decano ecclesie sancti Andree Verdenfis in Romana curia residenti, committere et mandare, Quatenus deuotos viros Johannem Angermunde, Nicolaum Koppen, Stenczeken Stoyben, conradum Goricz, consules, Nicolaum cordes, luderum in den hakenboden, et luderum prenominati luderii filium, ac Thomam Cabucz, opidanos opidi prentzlow caminenfis diocesis, ab excommunicacionis Sentencia in eos per Reuerendum patrem dominum petrum Martini de caueifrubris, vestri sacri palatii apostolici causarum Auditorem, ob non Responzionem libelli in quadam causa coram eo pendente inter deuotum virum Eggardum Scroder, eciam laicum dicte diocesis, ex vna et prefatos Johannem Angermunde, Nicolaum koppen, Stenczeken Stoyben, Conradum Goricz, Nicolaum Cordes, luderum in den hakeboden et luderum prenominati luderii filium ac Thomam Cabucz de et super nonnullis bonis mobilibus et immobilibus rebusque aliis in actis cause designatis et eorum occasione partibus ex altera, pro parte dicti Eggardi data (sic) et oblata lata et promulgata simpliciter vel ad cautelam, si et quatenus indigeant absoluat Ipsosque communioni fidelium ac sacramentorum ecclesiasticorum participacioni atque sancte matris ecclesie vnitati restituat de dicti Eggardi expresso consensu, In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. In fine vero dicte commissiois siue supplicacionis cedule scripta erant de alterius manus littera superiori littere ipsius cedule penitus et omnino dissimili et diuersa hec verba, videlicet: De mandato domini nostri pape Absoluat eciam ad cautelam Idem Decanus De consensu parcium, vt petitur. Post cuiusquidem commissiois siue supplicacionis cedule presentacionem et recepcionem nobis et per nos sic vt premittitur factam constitutus coram nobis Discretus vir Matheus vos, clericus caminenfis diocesis, honestorum virorum Johannis Angermunde, Nicolai Koppen, Stenczeken Stoyben, conradi Goricz, consulum, Nicolai cordes, luderii in den hakenboden et luderii prenominati luderii filii ac Thome cabucz, Opidanorum Opidi prentzlow caminenfis diocesis predicti, procurator assertus et nomine procuratorio eorundem, in honesti viri Eggardi Scroder principaliter in dicta nobis facta et presentata commissioe principaliter nominati ad infra scripta expresse confencientis presenciam, se in personam dictorum Johannis Angermunde, Nicolai koppen, Stenczeken Stoyben, Conradi Goricz, Consulum, Nicolai Cordes, luderii in den hakenboden et luderii prenominati luderii filii ac Thome Cabucz, opidanorum, principalium suorum Ac ipsos principales et eorum quemlibet in personam sui ab excommunicacionis Sentencia in eos per Reuerendum patrem dominum petrum Martini de caueifrubris, sacri palatii apostolici causarum Auditorem, ob non responzionem libelli in quadam causa coram eo pendente inter dictos Eggardum Scroder ex vna et prenominos Johannem et alios prenominos de et super nonnullis bonis mobilibus et immobilibus rebusque aliis in actis eiusdem cause designatis et eorum occasione partibus ex altera pro parte eiusdem Eggardi dati et oblata lata et promulgata iuxta vim, formam et tenorem commissiois prenarrate Absolui ac communioni fidelium participacionique sacramentorum ecclesiasticorum et sancti matris vnitati restitui per nos instanter postulauit, Offerens se nichilominus nomine predicto paratum, jurare de stando iuri et parendo sancte matris ecclesie atque nostris mandatis. Nos igitur Otto, Decanus et Cubicularius prefatus, Attendentes, postulacionem huiusmodi fore iustam et consonam racioni, quodque sancta mater ecclesia nemini claudit gremium veniam postulanti, Recepto tamen primitus ab eodem Matheo vos, procuratore asserto nomine quo supra, ad mandatum nostrum et in nostris manibus tactis scripturis sacrosanctis ad sancta dei euangelia corporaliter prestito juramento de stando iuri et parendo sancte matris ecclesie ac nostris mandatis, jniuncta sibi pro modo culpe penitencia salutari, prefatum Matheum vos, procuratorem nomine procuratorio quo su-

pra, coram nobis constitutum et id humiliter flexis genibus petentem in personam dictorum Johannis Angermunde, Nicolai koppen, Stenczeken Stoyben, conradi Goricz, Nicolai cordes, luderi in den hakenboden et luderi eiusdem luderi filii ac Thome Cabucz, principalium suorum, ac ipsos Johannem et alios iam prenominatos principales suos et eorum quemlibet in personam dicti mathei procuratoris a dicta excommunicationis Sententia in eos predicta occasione quomodolibet lata in supradicti Eggardi Scroder ex aduerso principalis expresse ad hoc conficientis presencia Absoluimus et communioni fidelium et participacioni sacramentorum ecclesiasticorum ac sancte matris ecclesie vnitati restituimus et reintegrauimus, prout Absoluimus, restituimus et Reintegramus per presentes. Que omnia et singula vobis vniuersis et singulis supradictis iurimamus, Insinuamus et notificamus ac ad vestram et cuiuslibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes, vosque et vestrum quemlibet requirimus et monemus primo, secundo, tercio et peremptorie vobis nichilominus in virtute sancte obediencie et sub excommunicationis pena, quam in vos et vestrum quemlibet, terna tamen dierum canonica monicione premissa, ferimus in hiis scriptis, si ea, que vobis in hac parte committimus et mandamus, neglexeritis, distuleritis seu contempseritis contumaciter adimplere, districte precipiendo mandantes: Quatenus singulis diebus dominicis et festiuis in vestris ecclesiis, monasteriis et capellis infra missarum et aliarum horarum diuinarum solempnia, dum ibidem populi multitudo ad diuina audienda conuenerit aut alias congregata fuerit, vbi, quando et quociens pro parte dictorum Johannis Angermunde, Nicolai koppen, Stenczeken Stoyben, conradi Goricz, Nicolai cordes, luderi in den hakenboden et luderi prenominati luderi filii ac Thome cabucz principalium vel alicuius eorundem vigore presencium fueritis requisiti seu alter vestrum fuerit requisitus, Ita tamen, quod in hiis exequendis vnus vestrum alterum non expectet nec vnus pro alio se excuset, eosdem Johannem, Nicolaum, Stenczeken, conradum, Nicolaum cordes, luderum patrem et luderum filium ac Thomam principales palam et publice alta et intelligibili voce absolutos et quemlibet eorum absolutum a predicta excommunicationis Sententia et ab aliis publice nunciari faciatis. Quos nos eciam tenore presencium absolutos sic nunciamus et quemlibet eorum absolutum a Sententia excommunicationis antedicta. Absolucionem vero omnium et singulorum, qui prefatam nostram excommunicationis incurrerint siue incurrerit quoquo modo, nobis vel superiori nostro tantummodo referuamus. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes litteras seu presens publicum instrumentum huiusmodi nostram Absolucionem in se continentes siue continens exinde fieri et per Notarium publicum infra scriptum subscribi et publicari mandauimus, Sigillique Reuerendi patris domini Baptiste de Roma, Electi camerinensis, locum vnus ex sacri palatii apostolici causarum Auditoribus tenentis, fecimus appensione communiri. Datum et actum Rome in palatio apostolico apud Sanctum petrum, De mane hora audiencie causarum, Sub Anno a Natiuitate domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, iudictione Nona, Die vero Veneris Terciadecima mensis maii, Pontificatus prefati domini nostri domini Eugenii pape Quarti Anno Sextodecimo, Presentibus ibidem honorabilibus viris domino Johanne Eggardi, canonico lubicensi, Henrico Soneken et Nicolao Grawerock, clericis Raschburgensis et Verdenensis diocesis, Testibus ad premissa vocatis specialiter et Rogatis.

Et ego Nicolaus Bruckman, clericus Caminenensis diocesis, publicus Imperiali Auctoritate Notarius, Quia premissis omnibus et singulis, dum sic ut premittitur agerentur et fierent, vna cum prenominatis testibus presens fui, Ea que sic fieri vidi et audiui, Ideo presens publicum Instrumentum per alium fidelem scriptum exinde confeci, subscripsi, publicauimus et in hanc publicam formam redegi, Quod signo et nomine meis solitis et consuetis vna cum Reuerendi patris domini Baptiste

de Roma, Electi Camerinenfis, figilli Impenfione signaui, In fidem et testimonium omnium et fingulorum requifitus et rogatus.

Nach dem Originale des Prenzlauer Stadtarchives.

CCCLXXXI. Die Stadt Prenzlau erneuet und erweitert die Stiftung des Kreuzaltars in der Jakobikirche, am 14. Februar 1460, mit bifchöflichen Befätigungen vom 8. Mai 1460 und 9. Juni 1505.

In nomine domini Amen. Quoniam ea, que in tempore aguntur, cum temporis fluxibilitate in obliuionem eueniunt, nisi scripture testimonio recipiunt firmitatem, Hinc est, Quod nos proconfules et confules opidi premszlaw, piorum hominum et predecefforum noftrorum pia gefta augmentanda, ne noftrorum memoria cum fonitu pereat, ad pofterorum eciam cupientes memoriam reuocare, Altare enim fancte crucis constructum in Ecclesia parrochiali fancti Jacobi opidi premszlaw, Caminenfis dyocesis, dudum per illuftrum principem ac dominum, dominum ludewicum, Brandenburgensem et lufacie marchionem, Comitem palatinum reni, ducem bauarie, Sarrigue romani Imperii archicamerarium, ad instanciam discretorum virorum Hinrici, Johannis, fratrum, Bertoldi et nicolai, fratrum, patris, conditi de Juteritez, ciuibus premszlawienfibus (sic), ob eorum salutem ac progenitorum erectum, fundatum et dotatum, Cuius Juspatronatus de iure ad nos deuolutum, redditibus ampliare seu verius de nouo dotare Attendentes in eum, qui stabilem mansionem dat in celis, Ad omnipotentis dei sueque intemerate genitricis virginis marie laudem et honorem dictorumque fundatorum necnon predecefforum noftrorum pro presenti proconfulum et confulum opidi premszlaw animarum salutem Ad nouam dotacionem dicti altaris pia liberalitate ac deuota largitate tradimus et donamus duo Tollenta Brandenburgensium denariorum in villa nostra Blingow de redditibus ciuitatis applicanda ad redditus priores ad dictum altare per nominatos de Juteritez alias applicatos, videlicet ad decem choros annone, Quinque videlicet filiginis et quinque brasii ordeacei in molendinis opidi premszlaw intra et extra muros annue deriuacionis in quartalibus anni terminis confwetis et debitis sine impedimento et contradiccione cuiuslibet percipiendos, Ita quod omnes redditus dicti altaris prout nunc faciunt duo tallenta Brandenburgensia et decem choros frumenti supradicti, Ad quod quidem altare duo perpetui vicarii ad presentacionem duorum confulum ciuitatis predictae locum consulatus illo anno, cum vacauerint, tenentes, prout in litteris fundacionis prioris existitit referuatum pro duobus actu presbiteris cum Juspatronatus referuacione, Sic quodammodo presententur altaris et presbiteri honesti et deuoti in opido premszlaw degentes et residenciam semper habentes, Qui formam officandi huiusmodi altaris ita seruabunt, Quod omnibus diebus dominicis et festis et eciam singulis feriis alternatis vicibus seu vnus per vniam septimanam alter per alium dicant missas secundum deuociones eorum uel secundum cursum temporis, nisi plebanus uel vicem eius gerens missam deposcerit congruentem, Statuentes eciam dicti proconfules et confules, Quod post institucionem dictorum vicariorum presbiterorum primus primo, Secundus secundo et sic deinceps alternatis annis fideliter colligant fructus